

Ρωμαϊκές διακοπές

Αγαπητέ Παρατηρητή,

Τις ζεστές μέρες του φετινού καλοκαιριού βρέθηκα κι εγώ σε παραθαλάσσιες τοποθεσίες στις οποίες απολάμβανα τις χαρές της φυγής από τη μεγαλούπολη. Μεταξύ των άλλων είχα την ευκαιρία να διαβάσω ένα πολύ ενδιαφέρον βιβλίο, «Το Ταξίδι στον Αρχαίο Κόσμο» του Lionel Casson (έκδοση του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης). Επειδή λοιπόν πολλά γράφονται και λέγονται σήμερα για τη «μανία» των σύγχρονων ανθρώπων για ταξίδια, φυγή από την καθημερινότητα και τις μεγαλουπόλεις, κ.λπ., σου παραθέτω μερικά αποσπάσματα από το κεφάλαιο «Διακοπές», στο οποίο περιγράφονται γλαφυρότατα οι διακοπές των Ρωμαίων ενώ οι ομοιότητες των συνηθειών τους με τις σημερινές είναι εντυπωσιακές. Ο συγγραφέας αρχίζει με ένα γράμμα του Κικέρωνα όπου σχεδίαζε τις διακοπές του:

Σχολιάζει
Ο ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ

«... Ο Κικέρων... κατά τη διάρκεια της ζωής του απέκτησε τουλάχιστον έξι επαύλεις, χωρίς να λογαριάσουμε τα καταλύματα που είχε σε διάφορα σημεία των δρόμων για να περνά τη νύχτα του όταν ταξίδευε από την μία έπαυλη στην άλλη. Το σπίτι στις Φορμίες, ένα παραθαλάσσιο θέρετρο στα δύο τρίτα περίπου του δρόμου από τη Ρώμη στη Νεάπολη, ήταν από τα πρώτα του αποκτήματα... Αργότερα απέκτησε την έπαυλη στον κόλπο της Νεάπολης, όπου κάθε Ρωμαίος με κοινωνικές φιλοδοξίες θεωρούσε υποχρέωσή του να έχει εξοχικό. Του έπεσε κάπως παράμερα κι έτσι, λίγα χρόνια αργότερα, αγόρασε μια άλλη στην Κύμη, λίγο δυτικότερα. Αυτή ήταν τότε η περιοχή της μόδας, και ο Κικέρων ήταν πολύ ευχαριστημένος που μετακόμισε εκεί... Λίγα χρόνια πριν το θάνατό του ένας φίλος του κληροδότησε ένα τρίτο σπίτι στα μισά της απόστασης από την Κύμη στη Νεάπολη... Είχε ένα όμορφο καταφύγιο με όλες τις ανέσεις στο Τούσκλο, πάνω στα δροσερά υψώματα, την ορεινή πόλη όπου είχε γεννηθεί. Η μανία του Κικέρωνα για εξοχικές και παραθαλάσσιες ιδιοκτησίες δεν αποτελούσε εξαίρεση. Ολη η κοσμική Ρώμη διατηρούσε δύο ειδών επαύλεις: παραθαλάσσιες για τις δροσερές και ευχάριστες ημέρες της άνοιξης και ορεινές για το κατακαλόκαιρο και όχι μόνο μία από κάθε είδος, αλλά περισσότερες ώστε να αποφεύγεται η μονοτονία του παραθερισμού στο ίδιο πάντα μέρος... Έτσι τα υψώματα γύρω από τη Ρώμη «στολίστηκαν» με επαύλεις όπως και οι παραλίες ως τη Νεάπολη και ακόμη παραπέρα... Στη χερσόνησο του Σορρέντο κάτω από τον Βεζούβιο οι λαμπρές επαύλεις ήταν τόσο πυκνές, οι εξώστες και οι αποβάθρες τους προχωρούσαν τόσο βαθιά μέσα στη θάλασσα, που ο Οράτιος παρατήρησε ότι τα ψάρια ένιωθαν στριμωγμένα...».

«Μερικοί προτιμούσαν μια έπαυλη άκρη - άκρη στη θάλασσα, τόσο κοντά ώστε να μπορούν να ψαρεύουν ρίχοντας απλώς μια πετονιά: από το παράθυρο της κρεβατοκάμαρας, άλλοι ψηλά από τα βράχια της ακτής».

Όσο για τους τρόπους διασκέδασης των Ρωμαίων:

«Οι ιδιοκτήτες των επαύλεων περνούσαν τον περισσότερο καιρό τους κάνοντας επισκέψεις ο ένας στον άλλον, επισκέψεις που κατέληγαν συνήθως σε μεγάλα φαγοπότια. Οι πιο πολυτελείς επαύλεις είχαν να επιδείξουν ιχθυοτροφεία, όπου εκτρέφονταν σπάνια ψάρια... Αυτό ήταν το κατ' εξοχήν σύμβολο της κοινωνικής βαθμίδας, γιατί μόνο οι πολυεκατομμυριούχοι ήταν *Piscinarii*, για να χρησιμοποιήσουμε τον χαρακτηρισμό του Κικέρωνα... Στους εξέχοντες καλεσμένους τους οι *Piscinarii* πρόσφεραν χέλια από τα δικά τους ιχθυοτροφεία... Οι επισκέψεις ποικίλλονταν με βόλτες στις παραλίες πάνω σε φορεία, εκδρομές στη λιμνοθάλασσα ή γύρω στον κόλπο πάνω σε βάρκες με κουπιά... Η ακτή ολόγυρα στον κόλπο (της Νεάπολης) είναι γεμάτη θερμές πηγές, έτσι οι πόλεις της περιοχής δεν ήταν απλώς θέρετρα αλλά και λουτροπόλεις. Ο παραθεριστής είχε την ευχέρεια να μοιράσει το χρόνο του ανάμεσα στα λουτρά και την παραλία ή, αν το επιθυμούσε, να νοικιάσει μια μικρή βάρκα και να ανοιχτεί στη θάλασσα. Μπορούσε να επισκεφθεί τα ιχθυοτροφεία της αυτοκρατορικής έπαυλης που ήταν ανοιχτά στο κοινό, να κάνει περιπάτους στο άλσος των Βαίων ή μια βόλτα κάτω στις αποβάθρες των Ποτιόλων για να δει τα πλοία να μπαίνουν στο λιμάνι, να γευματίσει παρά θιν' αλός στα τοπικά εστιατόρια, να βγει στα μαγαζιά για αναμνηστικά μπιχλιμπίδια ή απλώς να απολαμβάνει τις χαρές του μεσογει-ακού *Dolce far Niente*».

Βλέπεις, λοιπόν, αγαπητέ Παρατηρητή ότι εδώ στη Μεσόγειο ο τρόπος ζωής και διασκέδασης έχει μια συνέχεια ανά τους αιώνες και η θερινή ραστώνη είναι μέρος της ύπαρξής μας.

Η ταξιδιάρικη αναγνώστριά σου σε διαβάζει και στις διακοπές της